ДАРХАН-УУЛ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Дархан-Уул аймгийн ТЕЗ-ийн 2023 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын хураангуй тайлан

Аудитын код: ДАА-2024/01/НА-СТА-ТЕЗ

Цахим хуудас: www.audit.mn Дархан-Уул аймаг 2024 он	Дарга, тэргүүлэх аудитор Ш.Мөнхбаяр Утас: 7037-3089 Цахим хаяг: munkhbayarsh@audit.gov.mn Аудитын менежер У.Батсүрэн Утас: 7037-3089 Цахим хаяг: batsurenu@audit.gov.mn Ахлах аудитор С.Батцэцэг Утас: 7037-3089 Цахим хаяг: battsetsegs@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

Нэг. Хараат бус аудиторын дүгнэлт

ДАРХАН-УУЛ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

[illegible]
Цахим хуудас: [illegible]

2024.04.19 № 178

Таны ______ -ны № ______ -т

ДАРХАН-УУЛ АЙМГИЙН ЗАСАГ ДАРГА
Б.АЗЖАРГАЛ ТАНАА

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.4-т заасны дагуу Дархан-Уул аймгийн ТЕЗ-ийн 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх нэгтгэсэн санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайланд аудит хийлээ.

Дархан-уул аймгийн ТЕЗ-ийн 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн нэгтгэсэн тайланг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Тайлант хугацаанд нийт хөрөнгө 41,040.2 сая төгрөгөөр нэмэгдсэний 55.5 хувь нь Засгийн газрын 2023 оны 12 дугаар сарын 20-ны өдрийн 456 дугаар тогтоолын дагуу улсын төсвөөс эрх шилжүүлсэн хөрөнгө оруулалтын ажлын 5 сайдын багцын 20 төсөл, арга хэмжээний санхүүжилтийн үлдэгдлийн 22,787.2 сая төгрөгийг тайлант оны эцэст байршуулснаас шалтгаалж, мөнгөн хөрөнгө, өр төлбөрийн данс өссөн байна.

Аудитын гол асуудал

Монгол Улсын Засгийн газрын 2022 оны 488, 2023 оны 241 дүгээр тогтоолуудаар төрийн албан хаагчдын цалин хөлсийг шинэчлэн тогтоосон, Засгийн газрын 2022 оны 489 дүгээр тогтоолоор төрийн захиргааны албан хаагчид орон нутагт ажилласны нэмэгдлийг олгох болсон, Засгийн газрын 2022 оны 491 дүгээр тогтоолоор төрийн алба хаасан хугацааны нэмэгдэл олгох журамд өөрчлөлт орсноос цалингийн зардал өмнөх оноос 27.2 хувиар өссөн байна.

Бусад асуудлын хэсэг

Төсвийн ерөнхийлөн захирагч бусад мэдээлэлтэй холбоотой үүрэг хариуцлагыг хүлээнэ.

Дархан-Уул аймгийн Засаг даргын 2021-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний 2023 оны төлөвлөгөөнд тусгагдсан 96 зорилтын хүрээнд 283 арга хэмжээ баталж, хэрэгжүүлснийг аймгийн ИТХ-ын 2023 оны 11 дүгээр сарын 24-ны өдрийн 51 дүгээр тогтоолоор "Хангалттай" гэж дүгнэжээ.

Санхүүгийн тайланд өгсөн бидний дүгнэлт бусад мэдээллийг хамраагүй ба үүнд ямар нэг төрлийн баталгаажуулах дүгнэлт гаргаагүй болно

0C9020314

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн нэгтгэсэн тайланг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн нэгтгэсэн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР Ш.МӨНХБАЯР

Хоёр. Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

/мянган төгрөгөөр/

Код	Тайлангийн үзүүлэлт	Тодруулга	2022 оны 12 дугаар сарын 31	2023 оны 12 дугаар сарын 31
1	**ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН**		**31,250,892.5**	**70,340,405.6**
31	МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	3а, 3б	19,195,374.4	55,197,184.0
33	АВЛАГА	5а, 5б, 6а, 6б	2,247,154.4	2,769,608.8
34	УРЬДЧИЛГАА	7а, 7б	65,828.9	75,724.8
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	8а, 8б, 8в	3,581,553.1	3,789,821.4
36	НӨӨЦИЙН БАРАА	9а	155,438.9	147,975.5
360	БУСАД ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГӨ	10	6,005,542.9	8,360,091.1
2	**ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН**		**211,137,623.0**	**213,087,288.8**
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	12а, 12б, 12в	211,137,623.0	213,087,288.8
39200	Биет хөрөнгө		163,055,859.2	164,731,089.8
39300	Биет бус хөрөнгө	13	48,080,163.8	48,354,599.0
39400	Бусад хөрөнгө /ТӨҮГ/	14	1,600.0	1,600.0
3	**НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II**		**242,388,515.6**	**283,427,694.4**
4	**НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР**		**57,673,457.7**	**81,281,956.6**
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	15а, 15б	57,554,826.2	81,281,956.6
41200	Богино хугацаат зээлийн өглөг	16а, 16б	46,593,294.6	51,890,351.3
41300	Өглөг	17а, 17б	5,749,984.3	29,381,635.3
41400	Урьдчилж орсон орлого	18а, 18б	5,211,547.2	9,969.9
42	УРТ ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР		118,631.5	-
42200	Урт хугацаат зээл	20а, 20б	118,631.5	-
5	**ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН**		184,715,057.9	202,145,737.8
51	Засгийн газрын хувь оролцоо		184,715,057.9	202,145,737.8
51100	Засгийн газрын оруулсан капитал		22,684,195.1	22,834,922.3
51101	Өмч /төрийн/ /ТӨҮГ/		22,852,680.1	23,187,455.1
51106	Эздийн өмчийн бусад хэсэг /ТӨҮГ/		153,479,483.9	168,853,230.3
51200	Хуримтлагдсан үр дүн		(47,597,496.0)	(46,782,630.8)
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү		33,296,194.7	34,052,760.8
6	**ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V**		**242,388,515.6**	**283,427,694.4**

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

/мянган төгрөгөөр/

Код	Тайлангийн үзүүлэлт	Тодруулга	2022 оны 12 дугаар сарын 31	2023 оны 12 дугаар сарын 31
I	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)**		**135,236,325.9**	**180,023,662.8**
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО		35,800,992.0	48,510,119.5
110	Орлогын албан татвар		27,818,022.1	39,277,177.7
1100	Хувь хүний орлогын албан татвар		29,349,878.9	36,547,869.1
1101	Хувь хүний орлогын албан татварын буцаан олголт		(1,975,916.4)	(2,558,588.0)
1103	ААН-ын орлогын албан татвар		444,059.6	5,287,896.5
113	Хөрөнгийн албан татвар		3,855,110.8	3,853,685.0
118	Бусад татвар, төлбөр, хураамж		4,127,859.2	5,379,256.8
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	1а, 1б	41,613,354.9	28,624,150.0
120	Нийтлэг татварын бус орлого		33,146,876.2	15,261,416.6
123	Улсын төсөв орон нутгийн төсөв хоорондын шилжүүлэг		8,466,478.7	13,362,733.4
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО		57,821,979.0	102,889,393.3
II	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН**	2а, 2б	**51,579,708.8**	**60,352,502.1**
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ		51,579,708.8	60,352,502.1
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ		45,825,089.7	56,358,409.0
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил		13,342,201.5	16,944,703.9
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл		1,707,713.1	2,397,014.7
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал		5,205,767.9	1,654,644.0
2104	Хангамж, бараа материалын зардал		1,824,656.8	2,050,695.3
2105	Нормативт зардал		853,351.0	536,774.5
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал		2,109,307.4	1,640,663.8
2107	Томилолт, зочны зардал		100,244.6	172,367.4
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж		6,240,214.2	4,021,214.9
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал		14,441,633.3	26,940,330.3
212	ТАТААС		1,497,468.4	984,737.6
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ		4,257,150.6	3,009,355.5
III	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (III)=(I)-(II)**		**83,656,617.2**	**119,671,160.7**
IV	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ОРЛОГЫН ДҮН**		**18,969.7**	**-**
V	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН**		**258,188,612.2**	**118,714,762.4**
VI	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ НИЙТ ҮР ДҮН (VI)=(III)+(IV)-(V)**		**(174,513,025.4)**	**956,398.3**

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

/мянган төгрөгөөр/

Код	Тайлангийн үзүүлэлт	Тод-руулга	2022 оны 12 дугаар сарын 31	2023 оны 12 дугаар сарын 31
I	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (I)**		**130,686,929.7**	**210,543,259.5**
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО		41,000,992.4	43,310,119.1
110	Орлогын албан татвар		33,018,022.5	34,077,177.3
1100	Хувь хүний орлогын албан татвар		29,349,878.9	36,547,869.1
1101	Хувь хүний орлогын албан татварын буцаан олголт		(1,975,916.4)	(2,558,588.0)
1103	ААН-ын орлогын албан татвар		5,644,060.0	87,896.2
113	Хөрөнгийн албан татвар		3,855,110.8	3,853,685.0
118	Бусад татвар, төлбөр, хураамж		4,127,859.2	5,379,256.8
1180	Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж		1,489,539.5	673,835.1
1181	Газрын төлбөр		2,083,045.0	4,171,797.6
1182	Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр		555,274.6	533,624.2
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО		31,089,396.3	64,903,812.9
120	Нийтлэг татварын бус орлого		22,622,917.6	51,541,079.5
123	Улсын төсөв орон нутгийн төсөв хоорондын шилжүүлэг		8,466,478.7	13,362,733.4
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО		58,596,540.9	102,329,327.5
II	**НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН**		**54,051,640.0**	**55,275,625.1**
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ		54,051,640.0	55,275,625.1
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ		42,791,968.2	51,034,465.2
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил		14,149,281.1	18,154,411.9
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл		2,841,347.5	3,445,932.1
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал		5,294,541.0	1,610,284.1
2104	Хангамж, бараа материалын зардал		7,022,870.0	7,737,444.8
2105	Нормативт зардал		856,252.2	453,256.2
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал		1,918,748.8	1,208,683.8
2107	Томилолт, зочны зардал		90,490.8	134,235.5
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж		5,634,893.4	6,026,775.2
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал		4,983,543.3	12,263,441.6
211	ХҮҮ		6,005,542.9	-
212	ТАТААС		1,497,468.4	986,867.7
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ		3,756,660.5	3,254,292.2
III	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(I)-(II)**		**76,635,289.6**	**155,267,634.4**
IV	**ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (IV)**		-	7,274.7
140007	Хүлээн авсан хүүний орлого		-	7,249.7
140008	Хүлээн авсан ногдол ашиг		-	25.0
V	**ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (V)**		75,815,827.6	118,314,363.5
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ		75,815,827.6	118,314,363.5
2200	Дотоод эх үүсвэрээр		74,018,419.5	115,064,692.4
2260	Гадаад эх үүсвэрээр		1,797,408.0	3,249,671.0

VI	**ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VI)=(IV)-(V)**		(75,815,827.6)	(118,307,088.8)
VII	**САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭНИЙ ДҮН**		(1,022,938.2)	(958,735.9)
14	Бусад эх үүсвэр		200,000.0	200,000.0
23	ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ТӨЛБӨРИЙГ ХАССАН ЦЭВЭР ЗЭЭЛ		548,411.5	838,840.0
25	САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДАЛ		674,526.7	319,895.9
VIII	**НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VIII)=(III)+(VI)+(VII)**		(203,476.1)	36,001,809.6
101	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		19,398,850.5	19,195,374.4
20	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл		19,195,374.4	55,197,184.0

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

/мянган төгрөгөөр/

Код	Тайлангийн үзүүлэлт	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн	Цөөнхийн хувь оролцоо	Нийт цэвэр хөрөнгө/өмч
1	**2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл**	**273,515,670.4**	**-**	**273,515,670.4**
2	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	(840,576.3)	-	(840,576.3)
3	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	272,675,094.1	-	272,675,094.1
4	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт бууралт	(13,337.4)	-	(13,337.4)
5	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт бууралт	51,422,371.5	-	51,422,371.5
6	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	-	-	-
7	Өмчид гарсан өөрчлөлт	35,308,955.1	-	35,308,955.1
8	Зарласан ногдол ашиг	(165,000.0)	-	(165,000.0)
9	Тайлант үеийн үр дүн	(174,513,025.4)	-	(174,513,025.4)
10	**2022 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл**	**184,715,057.9**	**-**	**184,715,057.9**
11	**2023 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл**	**184,715,057.9**	**-**	**184,715,057.9**
12	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	(6,526.2)	-	(6,526.2)
13	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	184,708,531.7	-	184,708,531.7
14	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт бууралт	-	-	-
15	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт бууралт	11,734,254.3	-	11,734,254.3
16	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	-	-	-
17	Өмчид гарсан өөрчлөлт	4,881,560.4	-	4,881,560.4
18	Зарласан ногдол ашиг	(135,006.9)	-	(135,006.9)
19	Тайлант үеийн үр дүн	956,398.3	-	956,398.3
20	**2023 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл**	**202,145,737.8**	**-**	**202,145,737.8**

Гурав. Аудитын илрүүлэлт: Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн аудитаар нийт 663.9 сая төгрөгийн алдаа[1] илэрснийг аудитын явцад залрууллаа. Үүнд:

- Төсвийн 12 шууд захирагчийн 482.8 сая төгрөгийн авлагын, 3 шууд захирагчийн 180.1 сая төгрөгийн өр төлбөрийн дансдыг ангилал зөрүүлэн бүртгэсэн нь УСНББОУС1 "Санхүүгийн тайлангийн толилуулга", УСНББОУС35 "Нэгтгэсэн санхүүгийн тайлан", Сангийн сайдын 2015 оны 341 дүгээр тушаалаар баталсан "Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн болон Засгийн газрын санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, тодруулга бэлтгэх журам"-тай тус тус нийцэхгүй, "Ангилал" батламж мэдэгдлийг хангахгүй байгаа тул Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн *15.2-т "Нягтлан бодох бүртгэлийн алдааг алдаа гарсан үеийн санхүүгийн тайланд тусгах замаар залруулна"* гэсэн заалтын дагуу зохих дансанд бүртгүүлж, залруулав.
- Шарын гол сумын ТЕЗ болон ЗДТГ хоорондын татаас, санхүүжилтийн 1.0 сая төгрөгийн устгах бичилтийг хийгээгүй нь УСНББОУС35 "Нэгтгэсэн санхүүгийн тайлан", Сангийн сайдын 2015 оны 341 дүгээр тушаалаар баталсан "Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн болон Засгийн газрын санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, тодруулга бэлтгэх журам"-тай тус тус нийцэхгүй, "Үнэлгээ ба хуваарилалт" батламж мэдэгдлийг хангахгүй байгаа тул Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн *15.2-т "Нягтлан бодох бүртгэлийн алдааг алдаа гарсан үеийн санхүүгийн тайланд тусгах замаар залруулна"* гэсэн заалтын дагуу зохих дансанд бүртгүүлж, залруулав.

Аудитаар нийт 122.4 сая төгрөгийн зөрчил[2] илэрснээс 122.4 сая төгрөгийн зөрчилд 2 зөвлөмж өгсөн.

5.1.1.Төлбөрийн акт

Аудитаар төлбөрийн акт тогтоох зөрчилтэй асуудал гараагүй болно.

5.1.2 Албан шаардлага

Аудитаар албан шаардлага хүргүүлэх зөрчилтэй асуудал гараагүй болно.

5.1.3 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг доор харуулав. Үүнд:

1. **Авлагын данстай холбоотой асуудал**

Илрүүлэлт:

Дархан-Уул аймгийн ТЕЗ-ийн төрийн сан дахь авлагын дансанд анхан шатны баримт нотолгоогүй, эзэн холбогдогч тодорхойгүй, тооцоо нийлсэн актгүй, олон жилийн насжилттай 33.6 сая төгрөгийн байгууллагаас авах авлага бүртгэлтэй байна. Энэ нь УСНББОУС 1 "Санхүүгийн тайлангийн толилуулга", НББ-ийн тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.2.6[3] дахь заалттай нийцэхгүй, "Эрх ба үүрэг", "Оршин байх" батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж:

Анхан шатны баримт нотолгоогүй, эзэн холбогдогч тодорхойгүй, тооцоо нийлсэн актгүй, олон жилийн насжилттай авлагын анхан шатны баримтыг цуглуулж, эрх бүхий байгууллагаар шийдвэрлүүлэх ажлыг зохион байгуулах.

---

[1] Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулах, буруу тусган илэрхийлэх, үүнд, математик үйлдлийн алдаа, НББ-ийн бодлогыг мөрдөхөд гарсан алдаа, бодит байдлыг буруу тайлбарласан /буруу ойлгосон/, хайнга хандсан /мартсан, тэмдэглээгүй орхисон/,

[2] Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулах, буруу тусган илэрхийлэх, үүнд, математик үйлдлийн алдаа, НББ-ийн бодлогыг мөрдөхөд гарсан алдаа, бодит байдлыг буруу тайлбарласан /буруу ойлгосон/, хайнга хандсан /мартсан, тэмдэглээгүй орхисон

[3] Эд хөрөнгийн болон төлбөр тооцооны тооллого хийх, үр дүнг шийдвэрлэх, бэлтгэн нийлүүлэгч, худалдан авагчтай тооцоо хийж, үлдэглийг баталгаажуулж, баримтжуулах ажлыг зохион байгуулах, удирдах

2. **Бараа материалын данстай холбоотой асуудал**

Илрүүлэлт:

Дархан-Уул аймгийн ТЕЗ-ийн харьяа байгууллага болох Хүүхдийн зуслангийн бараа материалын дансанд үндсэн хөрөнгийн шинжтэй 9 нэр төрлийн 88.8 сая төгрөгийн хөрөнгө бүртгэлтэй байна. Энэ нь УСНББОУС 17 “Үндсэн хөрөнгө”, НББ-ийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.4[4] дахь заалт, Сангийн сайдын 2006 оны 388 дугаар тушаалаар баталсан “Нягтлан бодох бүртгэлийн дансны заавар”-тай тус тус нийцэхгүй, санхүүгийн тайлангийн “Ангилал” батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж:

Бараа материалын дансанд бүртгэсэн 88.8 сая төгрөгийн хөрөнгийг 2024 онд багтаан үндсэн хөрөнгөд бүртгэж, цаашид алдааг давтан гаргахгүй байх.

Зөвлөмжийн мөрөөр авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөг Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.5[5]-д заасан хугацаанд ирүүлж, биелэлтийг Дархан-Уул аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2024 оны 10 дугаар сарын 30-ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

Дөрөв. Санхүүгийн тайлангийн аудитын дүгнэлтийн нэгтгэл

№	Төсөв захирагчийн ангилал	Нэгтгэсэн байгууллагын тоо	Үе шатны ажлыг хэсэгчлэн хийх	Аудитад хамрагдаагүй	Гаргасан дүгнэлт			
					Өөрчлөлтгүй	Хязгаарлалттай	Сөрөг	Татгалзсан
1	ТЕЗ	1			1			
2	ТТЗ	4			4			
3	ТШЗ	22	7		21	1		
4	Төсөл сан	1			1			
5	ОНӨААН	19			17	2		
	Бүгд дүн	**47**	**7**		**44**	**3**		

[4] *Аж ахуйн нэгж, байгууллага нягтлан бодох бүртгэлийн дараах зарчмыг баримтална: ...үнэн зөв байх, ...*

[5] *Шалгагдагч этгээд болон холбогдох бусад албан тушаалтан нь энэ хуулийн 20.2-т заасан зөвлөмжийн мөрөөр авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөг аудитын тайланг хүлээн авснаас хойш 30 хоногийн дотор төрийн аудитын байгууллагад ирүүлнэ.*

Тав. Аудитаар илэрсэн буруу илэрхийллийн нэгтгэл

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

(мянган төгрөгөөр)

№	Байгууллагын нэр		Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үнээс				Зөвлөмж	
									Залруулсан		Залруулаа-гүй			
			Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
А	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	ТШЗ	Дархан сумын ИТХ	1	1,236.8	-	-	1	1,236.8	1	1,236.8	-	-	-	-
2		Дархан сумын ЗДТГ	5	708,270.9	3	424,261.1	2	284,009.8	5	708,270.9	-	-	-	-
3		Дархан сумын ХХС	1	1,100.5	-	-	1	1,100.5	1	1,100.5	-	-	-	-
4		Аймгийн ИТХ	1	2,240.3	-	-	1	2,240.3	1	2,240.3	-	-	-	-
5		Аймгийн ЗДТГ	3	714,146.7	2	173,540.6	1	540,606.1	3	714,146.7	-	-	-	-
6		Санхүүгийн хяналт, дотоод аудитын алба	1	481.0	-	-	1	481.0	1	481.0	-	-	-	-
7		Хүүхдийн зуслан	2	160,317.5	1	155,526.0	1	4,791.5	2	160,317.5	-	-	-	-
8		Сум дундын Ойн анги	1	41,211.9	1	41,211.9	-	-	1	41,211.9	-	-	-	-
9		Орхон сумын ИТХ	3	3,511.3	-	-	3	3,511.3	3	3,511.3	-	-	-	-
10		Орхон сумын ЗДТГ	2	338,645.8	1	277,124.5	1	61,521.3	2	338,645.8	-	-	-	-
11		Орхон сумын ХХС	2	24,099.2	1	1,172.2	1	22,927.0	2	24,099.2	-	-	-	-
12		Шарын гол сумын ЗДТГ	1	106,588.5	1	106,588.5	-	-	1	106,588.5	-	-	-	-
		Дүн	**23**	**2,101,850.4**	**10**	**1,179,424.8**	**13**	**922,425.6**	**23**	**2,101,850.4**	**-**	**-**	**-**	**-**
1	Төсөл сан	Найрамдал төсөл	1	20,153.8	1	20,153.8	-	-	1	20,153.8	-	-	-	-
		Дүн	**1**	**20,153.8**	**1**	**20,153.8**	**-**	**-**	**1**	**20,153.8**	**-**	**-**	**-**	**-**
1	ТТЗ	Хонгор сумын ТТЗ	2	797,055.5	-	-	2	797,055.5	2	797,055.5	-	-	-	-
		Дүн	**2**	**797,055.5**	**-**	**-**	**2**	**797,055.5**	**2**	**797,055.5**	**-**	**-**	**-**	**-**
1	ОНӨААН	Түвшин холбоо өрхийн эрүүл мэндийн төв	2	19,620.8	2	19,620.8	-	-	2	19,620.8	-	-	-	-
2		Дархан Ус суваг ОНӨХК	1	4,153.9	-	-	1	4,153.9	1	4,153.9	-	-	-	-
3		Орхон Тохижилт үйлчилгээ ОНӨААТҮГ	3	41,707.0	-	-	3	41,707.0	3	41,707.0	-	-	-	-
4		Эмт наран ОНӨААТҮГ	1	209,346.6	-	-	1	209,346.6	1	209,346.6	-	-	-	-
5		Дархан хотын соёл амралтын хүрээлэн	3	144,609.2	-	-	3	144,609.2	3	144,609.2	-	-	-	-
6		Дархан хотын тохижилт үйлчилгээний газар	4	83,215.2	1	6,041.7	3	77,173.5	4	83,215.2	-	-	-	-
7		ДХБӨЗГазар ОНӨААТҮГ	1	6,961.0	1	6,961.0	-	-	1	6,961.0	-	-	-	-
8		Тулга сувилал ОНӨААТҮГ	1	481,537.8	-	-	1	481,537.8	1	481,537.8	-	-	-	-
		Дүн	**16**	**991,151.5**	**4**	**32,623.5**	**12**	**958,528.0**	**16**	**991,151.5**	**-**	**-**	**-**	**-**
1	ТЕЗ	Аймгийн нэгтгэсэн тайлан	2	663,920.2	1	1,030.0	1	662,890.2	2	663,920.2	-	-	-	-
	Бүгд дүн		**44**	**4,574,131.4**	**16**	**1,233,232.1**	**28**	**3,340,899.3**	**44**	**4,574,131.4**	**-**	**-**	**-**	**-**

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

(мянган төгрөгөөр)

№	Байгууллагын нэр		Нийт зөрчил		Үүнээс									
					Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан тушаалтан		Хууль хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
			Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
А	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	ТШЗ	Дархан сумын ИТХ	1	430.6	-	-	-	-	1	430.6	-	-	-	-
2		Дархан сумын ЗДТГ	9	21,724.3	1	490.4	3	12,976.2	5	8,257.7	-	-	-	-
3		Дархан сумын ХХС	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
5		Аймгийн ЗДТГ	4	29,648.0	-	-	1	-	3	29,648.0	-	-	-	-
7		Захирагчийн ажлын алба	2	5,030.0	-	-	-	-	2	5,030.0	-	-	-	-
8		Орон нутгийн өмчийн газар	2	1,029.1	-	-	-	-	2	1,029.1	-	-	-	-
9		Сум дундын Ойн анги	1	71.5	-	-	1	71.5	-	-	-	-	-	-
11		Хонгор сумын ЗДТГ	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
12		Хонгор сумын ХХС	1	62.0	-	-	-	-	1	62.0	-	-	-	-
13		Орхон сумын ИТХ	1	311.1	-	-	-	-	1	311.1	-	-	-	-
14		Орхон сумын ЗДТГ	3	5,269.3	-	-	1	4,500.0	2	769.3	-	-	-	-
17		Шарын гол сумын ЗДТГ	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
18		Шарын гол сумын ИТХ	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
		Дүн	**28**	**63,575.9**	**1**	**490.4**	**8**	**17,547.7**	**19**	**45,537.8**	**-**	**-**	**-**	**-**
1	Төсөл сан	Найрамдал төсөл	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
		Дүн	**1**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**1**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
1	ОНӨААН	Түвшин холбоо ЗБН	3	5,901.8	-	-	-	-	3	5,901.8	-	-	-	-
2		Амин холбоо ЗБН	2	550.0	-	-	-	-	2	550.0	-	-	-	-
3		Госхот ЗБН	2	1,840.0	-	-	-	-	2	1,840.0	-	-	-	-
4		Дархан Ус суваг ОНӨХК	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
5		Орхон Тохижилт үйлчилгээ ОНӨААТҮГ	5	40,358.9	2	1,780.4	3	38,578.5	-	-	-	-	-	-
6		Эмт наран ОНӨААТҮГ	5	50,118.4	1	575.6			4	49,542.8	-	-	-	-
7		Дархан хотын соёл амралтын хүрээлэн	5	6,374.7	1	1,080.0	1	5,294.7	3	-	-	-	-	-
8		Дархан хотын тохижилт үйлчилгээний газар	3	23,481.5	1	284.3	-	-	2	23,197.2	-	-	-	-
9		ХАА-н техник үйлчилгээний дундын төв	1	93.9	1	93.9	-	-	-	-	-	-	-	-
10		ДХББЗГазар ОНӨААТҮГ	3	1,516.8		-	-	-	3	1,516.8	-	-	-	-
11		Дархан орон нутгийн зам тээвэр ОНӨААТҮГ	2	3,822.6	1	830.1	-	-	1	2,992.5	-	-	-	-
12		Мэдээлэл технологийн алба ОНӨААТҮГ	2	829.2	1	250.0	-	-	1	579.2	-	-	-	-
13		Дархан дахин төлөвлөлт ОНӨААТҮГ	2	2,388.1	1	698.2	-	-	1	1,689.9	-	-	-	-
14		Тулга сувилал ОНӨААТҮГ	3	3,190.8	2	2,382.9	-	-	1	807.9	-	-	-	-

		Дүн	**39**	**140,466.7**	**11**	**7,975.4**	**4**	**43,873.2**	**24**	**88,618.1**	**-**	**-**	**-**	**-**
1	ТЕЗ	Аймгийн нэгтгэсэн тайлан	**2**	**122,396.5**		**-**	**-**	**-**	**2**	**122,396.5**	**-**	**-**	**-**	**-**
	Бүгд дүн		**70**	**326,439.1**	**12**	**8,465.8**	**12**	**61,420.9**	**46**	**256,552.4**	**-**	**-**	**-**	**-**

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

(мянган төгрөгөөр)

№	Байгууллагын нэр	Нийт зөрчил		Үүнээс					
				Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
		Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
A	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчил									
1	Дархан сумын ЗДТГ	1	3,719,060.4	-	-	1	3,719,060.4	-	-
2	Дархан сумын ОНХС	1	2,317,737.4	-	-	-	-	-	-
3	Захирагчийн ажлын алба	1	53,944.9	-	-	-	-	1	53,944.9
4	Халамжийн сан	1	70,486.2	-	-	-	-	1	70,486.2
5	Орхон сумын ИТХ	1	8,804.4	-	-	-	-	1	8,804.4
6	Орхон сумын ХХС	1	-	-	-	1	-	-	-
7	Шарын гол сумын ЗДТГ	1	43,233.7	-	-	-	-	1	43,233.7
8	Шарын гол сумын ИТХ	1	88,494.0	-	-	-	-	1	88,494.0
9	Дархан сумын ТТЗ	1	-	-	-	-	-	1	-
10	Орхон сумын ТТЗ	1	-	-	-	-	-	1	-
11	Шарын гол сумын ТТЗ	1	-	-	-	-	-	1	-
12	Орхон Тохижилт үйлчилгээ ОНӨААТҮГ	1	205,355.2	-	-	-	-	1	205,355.2
13	Эмт наран ОНӨААТҮГ	1	30,853.5	-	-	-	-	1	30,853.5
14	ДХББЗГазар ОНӨААТҮГ	1	-	-	-	-	-	1	-
15	Үйлдвэр технологийн парк ОНӨААТҮГ	1	7,230.0	-	-	-	-	1	7,230.0
Дүн		**15**	**6,545,199.5**	**-**	**-**	**2**	**3,719,060.4**	**13**	**2,826,139.1**
Бусад хууль тогтоомжтой холбоотой зөрчил									
1	Шарын гол сумын ЗДТГ	1	21,633.7	-	-	-	-	1	21,633.7
2	Дархан Ус суваг ОНӨХК	2	19,804.0	-	-	-	-	2	19,804.0
3	Орхон Тохижилт үйлчилгээ ОНӨААТҮГ	2	77,308.5	-	-	2	77,308.5	-	-
4	Эмт наран ОНӨААТҮГ	1	128,790.9	-	-	-	-	1	128,790.9
5	Дархан хотын соёл амралтын хүрээлэн	1	30,103.4	-	-	1	30,103.4	-	-
6	ДХББЗГазар ОНӨААТҮГ	1	731.5	-	-	-	-	1	731.5
Дүн		**8**	**278,372.0**	**-**	**-**	**3**	**102,191.9**	**5**	**170,960.1**
Нийт дүн		**23**	**6,823,571.5**	**-**	**-**	**5**	**3,826,472.3**	**18**	**2,997,099.2**